

IN FESTO SANCTÆ MARÆ ANGELORUM

CONCIO PRIMA.

A Domino factum est istud (Psalm. 117).

Munus aliquod unum et idem in se ipso aliud et aliud esse videtur, cum a rege offertur vel a viro rustico dono accipitur; in manu enim regis quasi augetur et pretiosius evadit; semperque pluris fit, cum a regia, quam cum a rustica et ignobili manu procedit. Sicut pereximie sanctitatis viri res etiam profanas contactu suo sanctificant, ita et principes muneribus et donis, quæ ab eorum oriuntur manibus, aliquem magnitudinis characterem imprimunt, quo pretiosiora et hominibus longe acceptabiliora redduntur, quam si a rusticis et plebeis tribuerentur. Indulgentiæ omnes, quibus in Ecclesia fruimur, dona quidem pretiosissima sunt in se, cum ex Christi et sanctorum satisfactionibus coalescant; quid vero præ aliis nobilius et sublimius in indulgentia sanctæ Mariæ angelorum cernitur, utpote quod a Christi Domini manu immediate procedat: *a Domino factum est istud*. Scimus summum Pontificem auctoritate a Deo accepta indulgentias concedere etiam plenarias et perpetuas non secus ac ista; hoc autem præ cæteris præclarum et speciale habet indulgentia sanctæ Mariæ angelorum, quod non solum a Christi in terris Vicario, et a servo servorum Dei, verum ab ipso Christo Domino immediate manaverit. Eum a Christo humiliter petit sanctus Franciscus, eamque mediante Dei Genitricis intercessione obtinuit; ejusdem et nos Dei Genitricis auxilium imploremus, ut dignum de tanta indulgentia sermonem instituere valeamus. *Ave*.

Ut firmiter et perfecte aliqua stabiliatur indulgentia, a persona auctoritatem habente concedi debet; si autem de ejus valore aliquid insurgat dubium, eam confirmari necesse est; et tandem ut eam quisque lucrari possit, publici eam juris fieri et

rite publicari oportet. Certum est quod summus Pontifex potestate a Christo accepta indulgentias quaslibet concedere, confirmare et publicare soleat; at indulgentia sanctæ Mariæ angelorum non ab homine solum, ab ipso Deo immediate data, confirmata et publicata noscitur. Dedit quidem Christus summo Pontifici potestatem ligandi et solvendi quodcumque voluerit: *quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum et in cælis; et quodcumque solveris super terram, erit solutum et in cælis*; tamen in ista indulgentia aliquid Christus sibi reservasse videtur; in terris enim apparuit, ut illam concederet; et licet sanctum Franciscum ad summum Pontificem delegaverit, ut ab eo hanc indulgentiam dari, confirmari et publicari peteret, eam nihilominus Christus per seipsum dedit, et confirmavit, et publicavit. Indulgentia sanctæ Mariæ angelorum 1. a Christo data est; 2. a Christo confirmata est; 3. a Christo publicata est. Eum tres hujus orationis partes, quibus hanc indulgentiam a Deo esse constabit; *a Domino factum est istud*.

I PARS.

Indulgentia sanctæ Mariæ angelorum a Christo data est.

Quamquam omnes totius orbis Ecclesias summopere veneraretur Pater Seraphicus, Ecclesiam tamen portuinculæ, seu sanctæ Mariæ angelorum, quæ ab Assisio non longe distat, præcipuo studio singularique religione semper coluit; *tum* quia beatissima Virgini erat dedicata; *tum* quia in ea suavissimi angelorum concentus sæpe audiebantur; *tum* quia in ea Pater sanctus ex Dei ordinatione Ordinem suum erat inchoaturus. In hac autem Ecclesia Christus visibiliter apparuit, ac indulgentiam plenariam et perpetuam dedit 1. *ut mercedem zeli* quo ardebat Franciscus; 2. *ut signum amoris sui* erga peccatores; 3. *ut momentum suæ liberalitatis* erga Ecclesiam.

1. Sanctissimo salutis animarum zelo ardebat Pater Seraphicus; cor ejus quasi fornax accensa videbatur, ex qua sacri

illius zeli scintillæ indesinenter prodibant; nec unius dumtaxat, verum omnium animarum salutem zelabat et summopere desiderabat: *fervidum habebat zelum ad salutem omnium salvadorum* (D. Bon., c. 9 *legend.*). Non defuere sancti, quorum zelus intra unius diocesis, vel unius provinciae, imo et unius loci particularis terminos clauderetur; Seraphici Francisci zelus nullum agnoscebat terminum, quia ad omnes mundi partes, ac ad omnes animas protendebatur. Et ideo in ipso nascentis Ordinis sui primordio, convocatis fratribus, eos in quatuor partes ad modum crucis ordinavit; dixitque illis qui ex una parte erant: ite vos ad orientales plagas; dixit aliis nonnullis, qui ex altera parte stabant: pergite vos versus Occidentem; alios vero versus Meridiem, et alios versus Septentrionem delegavit, præcipiens eis, ut undequaque prædicarent, et animarum salutem sedulo vacarent. O mirabilem sancti Francisci zelum! Quem Christus approbavit et gloriose præmiavit, annuens votis ejus, dansque ei indulgentiam plenariam et perpetuam in gratiam peccatorum, quorum salutem zelabat Pater Seraphicus. Assertit D. Paulus, et certo certius constat, quod in cælo *unusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem* (1 Cor. 3, 8); interdum vero et sæpissime etiam in hoc mundo dat Deus hominibus mercedem laboribus et virtutibus eorum debitam. Taceo innumeros, quos in hac etiam vita Deus præmiavit, ut de solo Patre Seraphico loquar; hic etenim ardentissimo succensus zelo per se et per fratres suos strenue pro animarum salute laboravit; Deus autem ut mercedem zeli et laborum ejus tribueret, votis ipsius annuit, eique quod optavit et petiit, libere concessit. Petiit enim a Christo Franciscus, ut plenariam et perpetuam indulgentiam concederet omnibus, qui debite facta peccatorum confessione, Ecclesiam sanctæ Mariæ angelorum certa quadam anni die ingrederentur; Christus autem, ut præmiaret zelum animarum quo ardebat Pater Seraphicus, ei hanc indulgentiam libere concessit. Unde hanc indulgentiam summus Pontifex Martinus IV *justam* vocavit, quia scilicet illam concessit Christus ut mercedem, quam aliqua cum justitia laboribus et zelo sancti Francisci debere

videbatur. Cum autem Christus hanc indulgentiam dederit in mercedem zeli quo ardebat Franciscus, *eam etiam dedit in signum amoris sui erga peccatores.*

2. Lazarum, Magdalenæ fratrem, diligebat Christus, sumque erga illum tunc specialius manifestavit amorem, cum eum suscitare voluit. Tunc enim videntes Judæi, quod fletet Christus, atque ad illum a mortuis excitandum se aptaret, dixerunt: *ecce quomodo amabat eum* (Joan. 11, 36). Magnus quidem Christi erga hunc mortuum amor fuit; majus tamen hodie erga omnes homines per peccatum mortuos, amoris sui dat testimonium, cum eis omnibus indulgentiam concedat, qua mediante, a peccatis suscitari, necnon a tetrīs criminum suorum vinculis solvi possunt. Mirabile amoris testimonium peccatoribus Christus dederat, cum pro iis incarnari, nasci ac naturæ humanæ infirmitatibus subjici voluit; ineffabile etiam charitatis suæ signum eis exhibuit, cum pro iis pati, crucifigi et mori dignatus est; incomprehensibile tandem eis divini amoris sui testimonium præbuit, cum ad Patrem iturus, in hoc mundo sub speciebus Eucharisticis remansit, ut iis esset in cibum. Hodie descendit de cælis et in Ecclesia sanctæ Mariæ angelorum visibiliter apparet, novum et insolitum amoris sui signum peccatoribus præbet; indulgentiam scilicet sanctæ Mariæ angelorum, qua mundari, ac ab omnibus penis quas pro peccatis merentur, liberari valeant. Cum Moyses pasceret gregem suum in deserto, rubum vidit, qui semper ardebat et igne nunquam absumebatur: *videbat, quod rubus arderet et non combureretur* (Exod. 3, 2). Attonitus Moyses, ac a tanto prodigio quasi suspensus hærens, dixit: *cadam et video visionem hanc magnam; quare non comburatur rubus.* Appropinquans autem Moyses, audivit Dominum de medio rubi loquentem, ac dicentem, se de cælo descendisse, ut populum sub dira Ægyptiorum tyrannide ingemiscentem liberaret: *vidi afflictionem populi mei in Ægypto; descendi, ut liberem eum.* O portentosum Dei erga Israëlitas amorem! Cui similem cunctis peccatoribus hodie exhibet Christus; ipse etenim de cælo sancto suo sub diaboli tyrannide gementes in terris peccatores videns, ad Ecclesiam sanctæ Ma-

riæ angelorum descendit (1), ibique in speciale amoris sui signum indulgentiam plenariam, qua a dæmonis servitute liberari valeant, eis liberenter concedit. Itaque hanc indulgentiam dedit Christus in signum amoris sui erga peccatores: *eam etiam dedit in monumentum suæ liberalitatis erga universam Ecclesiam.*

3. Christus in cælum ascendens, duos in Ecclesia pretiosissimos reliquit thesauros; *primus* est sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum; quo thesauro nihil ditius, nihilque pretiosius haberi potest, cum in eo Christi corpus, sanguinem, animam et divinitatem esse definiert sanctum Concilium Tridentinum. *Secundus* est thesaurus indulgentiarum, quem Petro et successoribus ejus dispensandum reliquisse docent sacri Canones: *thesaurum, quem suo sanguine acquisivit, per beatum Petrum, ejusque successores commisit salubriter fidelibus dispensandum* (Clem. 6 in extr. *Unigenitus*). Iste thesaurus infinitus est, utpote coalescens sive ex finitis sanctorum, sive præcipue ex infinitis Christi satisfactionibus; hujus autem thesauri clavem Petro et successoribus ejus Christus reliquit. Jamvero o rem mirabilem! Christus hodie de cælo in Ecclesiam sanctæ Mariæ angelorum descendit et sumpta illius thesauri clave ut erga Ecclesiam se liberalem exhibeat, illum aperit et indulgentiam plenariam omnibus qui in hanc Ecclesiam certa qua-

(1) Utrum vere corporaliter descenderit Christus, ac in propria specie apparuerit B. Francisco, an tantum in visione, scilicet aliquam suspensam formam illius exhibendo, non satis constat. Corporaliter quandoque descendit in terram ex aliqua dispensatione, ut loquitur D. Thomas (3, 57, 6), ut se ostenderet alieni specialiter, sicut Paulo. Et ne quis credat hoc factum fuisse, non Christo ibi corporaliter presente sed aequaliter apparente, contrarium apparet per hoc quod ipse Apostolus dicit (1 Cor. 15) ad confirmandam resurrectionis fidem; *Novissime omnium, tanquam abortivo, visus est et mihi.* Quæ quidem visio veritatem resurrectionis non probaret, nisi ipsum verum Christi corpus visum fuisset ab eo. Communiter tamen sentiunt doctores non nisi perraro fieri hujusmodi corporales apparitiones Christi; et fortasse D. Paulo tantum hoc modo apparuisse merito censetur, propter ejus extraordinarium vocationem in Gentium Doctorem et lumen orbis terrarum. Si quis tamen et B. Franciscum, propter ejus maximam cum Christo conformitatem, eadem visione Christi corporali donatum crederet, haud abnuerem. N. E.

dam cujuslibet anni die intrabunt, liberenter concedit. Dum in terris versaretur Christus, thesaurum hunc aperuit, ut Magdalene, paralytico, latroni, mulieri adulteræ et aliis quibusdam veniam et indulgentiam concederet; hodie ut erga universam Ecclesiam se liberalem præbeat, thesaurum hunc aperit, ac plenariam et perpetuam indulgentiam tribuit omnibus, qui peracta peccatorum confessione in hanc Ecclesiam determinata quadam cujuslibet anni die intraverint. O admirandam Christi liberalitatem erga Ecclesiam suam! *Amor*, inquit sanctus Dionysius, *non permisit Deum sterilem in se manere* (de div. nom., 4). Et revera mox ut a Patre æterno processit Filius, amor eos steriles in se manere non permisit; illos ad producendum Spiritum Sanctum compulsi (1). Eoque producto, licet fieri non posset, ut alia divina persona produceretur, amor tres divinas personas steriles remanere minime passus, eas ad productiones ad extra movit; nulla enim creatura prodiit, in qua amoris divini characteres non eluceant, quæque quasi ex infinito Dei amore non procedat. Hic autem Dei amor sterilis certe non fuit erga Ecclesiam, erga quam se maxime beneficium et liberalem exhibuit. Christus enim dedit seipsum, sua Sacramenta, sua merita, exempla sua, ac insignem indulgentiarum thesaurum, quem hodie solemniter aperit, ut toti Ecclesie beneficiat, utque indulgentiam plenariam et perpetuam, ab omnibus fidelibus lucrandam concedat. Quis non miretur tantam indulgentiam, quæ vere a Domino procedit; cum eam dederit Christus, *ut mercedem zeli* quo ardebat Franciscus, *ut signum amoris sui erga peccatores, et ut monumentum suæ liberalitatis erga Ecclesiam.* Itaque hæc indulgentia largiente Domino habetur; eadem a Domino etiam venit, quia Deus illam confirmavit: *a Domino factum est istud.*

(1) Etsi quoad rem nil in his verbis habeatur absolum a fide, videntur tamen hujusmodi locutiones minus proprie eo quod ideam exhibeant ejusdem successiois in Filii generatione et productione Spiritus Sancti; ideo caute adhibende. N. E.

II PARS.

Indulgentia sanctæ Mariæ angelorum a Christo confirmata est.

Isrælitæ monuit Moyses, quod si peccatis suis Deum ad iracundiam provocarent, cito perituri essent. Quod ut verum esse probaret et confirmaret, testes adduxit cælum et terram: *testes inoco hodie cælum et terram, cito perituros vos esse* (Deut. 4, 26). Hodie Christus, ut indulgentiam sanctæ Mariæ angelorum veram esse confirmet, non solum cælum et terram, verum et infernum in testem adducit ac utitur 1. *testimonio cæli*, ut hanc indulgentiam Francisco confirmet; 2. *testimonio terræ*, ut eam confirmet summo Pontifici; 3. *testimonio inferni*, ut eam confirmet omnibus hominibus.

1. Cæli testimonium sæpe adhibuit Deus ad confirmandas veritates, quas hominibus credendas proposuit; cum enim legem dedit Moysi, magna in cælo audita sunt tonitrua, quæ, quasi *vox Domini in magnificentia*, hanc legem sanctam, justam et divinam esse asserbant. Cum Pater æternus Christum Filium suum esse, probare et confirmare voluit, cæli ministerio usi legitur; insolita enim quædam vox audita est in cælo, cum Patris æterni Filium esse asseverans: *et ecce vox de cælis, dicens: hic est filius meus dilectus* (Matth. 3, 27). Cum Evangelicam legem authentico testimonio Deus propalare voluit, *factus est de cælo sonus*. Hodie, ut Christus Franciscum de veritate indulgentiæ quam ei concessit certiore faciat, majus quoddam de cælo adducere videtur testimonium; non enim per vehementes quosdam sonos, non per voces in aëre auditas, nec per formidanda tonitrua, atvero per seipsum, per Mariam et angelos de cælo descendentes, Patrem Seraphicum de veritate indulgentiæ ipsi concessæ certum reddit. Si solus Christus de cælo descendisset, forsân Franciscus se illum timuisset, et cum apostolis forte dixisset apostolicus ille

vir: *phantasma est* (Matt. 12, 26). E converso cum videt Christum semel et iterum de cælo ad Ecclesiam sanctæ Mariæ angelorum descendentem; cum audit Mariam intercedentem, ac præfatam indulgentiam a Christo obtinentem; cum videt et audit cælestes spiritus ob tam insigne acceptum beneficium ipsi congratulantes; nullus de veritate hujus indulgentiæ remanet dubitandi locus; tollitur omnis quæ oriri posset suspicio, et Franciscus ita de hujus indulgentiæ veritate confirmatur, ut bullas ipsi a summo Pontifice ad ejus confirmationem oblatas recipere humiliter recusos, dicens: mihi sufficiunt Christus, Maria et angeli: mihi sufficit testimonium quod a cælo habeo. In incarnationis mysterio Christus *inclinauit cælos et descendit* (Ps. 17, 11), ut ab hominibus videretur et cum iis conversaretur: *in terris visus est, et cum hominibus conversatus est* (Baruch. 3, 38). Post resurrectionem autem hominum conspectui se subdixit et ad cælum ascendit, ubi eum sancti et angeli facie ad faciem contemplantur, semperque magis et magis illum videre peroptant: *in quem desiderant angeli conspiciere*. Hac die novo et portentoso miraculo, Christus iterum *inclinauit cælos et descendit*; orbes illos cælestes quasi inclinauit Salvator, et in Ecclesiam sanctæ Mariæ angelorum descendit, ubi cum Francisco familiariter conversatus est. Sicut enim de Adamo, dum primævum innocentie statum servavit, asserit sanctus Gregorius, quod *anticipata felicitate, lumine gloriæ fruebatur et adhuc vivus videbat Dominum, ejus aspectum viz angeli sustinere possunt*, ita et Franciscus, anticipata quadam felicitate, Christum Dominum lumine gloriæ radiantem in Ecclesia portuiculæ vidit; et audivit in conspectu beate Virginis Mariæ et angelorum loquentem ac præfatam indulgentiam sibi concedentem; propterea de ejus veritate et de ejus valore, ac de futura ejus promulgatione ita certioratur et convincitur Pater Seraphicus, ut bullas pontificias non requirat; et testimonium de cælo sibi sufficere asserat. Christus ergo utitur *cæli* testimonio, ut hanc indulgentiam Francisco confirmet; utitur etiam *terræ* testimonio, *ut eam confirmet summo Pontifici.*

2. Non satis erat, de hujus indulgentiæ auctore certum fieri beatum Franciscum; insuper aliquod requirebatur testimonium, quo eam a Christo esse datam summo Pontifici constaret. Sicut autem ad eam confirmandam Francisco *caeli* testimonium accessit; ita et ad testificandum summo Pontifici, eam a Christo esse datam, *terre* testimonium assumitur, quæ acerbioris hiemis tempore fecundatur, et præclaras rosas ad probandam hujus indulgentiæ certitudinem summo Pontifici deferendas miraculose producit. Bis Christus simul cum Maria et angelis in Ecclesia portunculæ visus est. Prima vice Patri Seraphico indulgentiam concessit, eumque ad hujus indulgentiæ confirmationem obtinendam, summo Pontifici delegavit. Altera vice, determinavit Christus tempus lucrandas illius indulgentiæ, nempe a vespere primæ ad vespere secundæ diei Augusti; ut autem summus Pontifex de veritate hujus indulgentiæ et de tempore ad illam lucrandam assignato nullatenus dubitaret, subito miraculose illic apparuerunt rosæ, præcipitque Francisco Christus, ut summum Pontificem adiret, eique in testimonium eorum quæ peracta erant, aliquas ex his rosis deferret: *defer in testimonium de rosis albis et rubris* (Wading. tom. 1). Ad supremum Ecclesiæ moderatorem properavit Pater Seraphicus, ac manifestata ei Christi Salvatoris voluntate, aliquas in confirmationem eorum quæ dicebat, ei rosas obtulit; quas cum vidit Pontifex, earum pulchritudinem admirans, de his quæ asserebat Franciscus plene convictus dixit: *credimus, credimus, quod verum est testimonium vestrum*. Visis vernantibus et suavissime olentibus his rosis, quasi extra se raptus clamat Pontifex; o quales rosas in mense januario mihi offert Franciscus! hæ rosæ non nisi a Deo miraculose prodire; et licet nullum aliud mihi afferretur testimonium, facile mihi suaderem verissima esse, quæ de hac indulgentia Franciscus et socii ejus referunt: *credimus, quod verum est testimonium vestrum*. En quomodo Christus utatur terre testimonio, ut hanc indulgentiam confirmet summo Pontifici; videamus eum uti inferni testimonio, *ut illam omnibus hominibus confirmet*.

3. Hanc indulgentiam non unus dumtaxat, verum plurimi approbarunt et confirmarunt summi Pontifices, ut Honorius III, Alexander IV, Bonifacius VIII, Clemens V, Joannes XXII, et alii nonnulli. Quorum aliqui exquisitis eam laudibus extollunt, ut Martinus IV; alii eam omnibus domibus fratrum tam primi, quam tertii Ordinis communicant, ut Sixtus IV; et alii eam anno Jubilæi simul cum aliis indulgentiis cessare nolunt, ut Urbanus VIII, qui cum pro anno Jubilæi 1624 celebrando omnes alias ubique indulgentias suspenderit, hanc ipse dato diplomate intactam esse declaravit, nec illam in verbo romani Pontificis comprehendi voluit. Etsi vero pluribus summorum Pontificum testimoniis hæc indulgentia fuerit confirmata, ad eam tamen plenius coram hominibus confirmandam, inferni insuper testimonium Christus adhibuit, dum ad testificandam hujus indulgentiæ veritatem ipsos dæmones compulsi, qui in corporibus quorundam hominum ab iis possessorum existentes, non semel confessi sunt, verissimam et efficacissimam esse hanc indulgentiam, cujus virtute multi peccatores justificabantur, et ab inferni faucibus ad celestes thronos evehebantur. Perbelle dixit Erasmus, *nullum gravioris testimonium, quam inimici de inimico* (Wading. ad ann. 1127, n. 17). Cum enim aliquis ex inimicis nostris aliquid fatetur, quod ad nostri gloriam et ejus dedecus vergit, ejus sane testimonium gravissimum censetur et irrefragabile, nemo enim libenter ad inimici sui gloriam, et sui ipsius detrimentum loquitur. Indulgentia autem sanctæ Mariæ angelorum pertinet quidem ad Dei gloriam, ut patet; prodest etiam in dæmonum detrimentum, cum ejus virtute innumere ab eorum unguibus eripiantur animæ; ideo cum indulgentiæ hujus veritatem et virtutem fateantur dæmones, eorum testimonium verum esse nullus inficiabitur. Ecce quomodo cæli, terræ et inferni testimonio hanc indulgentiam Christus confirmavit: *postremo hæc indulgentia fuit etiam a Christo publicata*.

III PARS.

*Indulgentia S. Mariæ angelorum a Christo
fuit publicata.*

Indulgentiam sanctæ Mariæ angelorum Christus quidem dedit et confirmavit; eam pariter publicavit in Ecclesia portiunculæ, in urbe Assisio, et in cordibus fidelium: 1. in *Ecclesia portiunculæ*, ministerio angelorum; 2. in *urbe Assisio*, ministerio episcoporum; 3. in *cordibus fidelium*, ministerio gratiæ suæ.

1. Indulgentias, quæ a summis Pontificibus conceduntur, publicare solent nonnulli prælati, vel alii homines ad hoc delegati; jamvero ad publicandam indulgentiam portiunculæ angelos Deus vocat et delegat. Postquam enim Christus hanc indulgentiam concessit, ac ejus lucrandæ tempus designavit, audita est in Ecclesia portiunculæ vox angelorum multorum, summa cum melodia canentium hymnum: *Te Deum laudamus*; tum in gratiarum actionem tanti beneficii hominibus impertiti, tum etiam ad publicandam in hac Ecclesia, et notificandam hominibus hanc indulgentiam, quam Christus in gratiam hominum peccatorum largiri dignabatur. Cœlestem hunc concentum audire Pater Seraphicus; eum audiunt et nonnulli ex ejus fratribus; qui attoniti, Deum laudant et glorificant, eo quod in Ecclesia portiunculæ hanc ipsis indulgentiam annunciare, et publicare dignetur. Cum mente revolvo mirabilia, quæ hodie in Ecclesia portiunculæ fiunt, mihi in mentem veniunt, quæ Christo nascente, in Bethlehemitico diversorio contigerunt. In hoc diversorio cernebatur Christus, et in Ecclesia portiunculæ idem hodie Christus videtur; in diversorio erat Mater Christi Maria, quæ et in Ecclesia portiunculæ cernitur; in diversorio apparet Christus, ut totum genus humanum redimat; et ad Ecclesiam portiunculæ venit Christus, ut indulgentiam ad omnium salutem largiatur: dum tandem Christus jacet in Bethlehemitico diversorio, canunt angeli hymnum: *gloria in altissimis Deo*, ut

Verbi divini incarnationem hominibus annunciet; et in Ecclesia portiunculæ hymnum, *Te Deum laudamus*, canunt angeli, ut in favorem fidelium a Christo datam indulgentiam annunciet et publicent. Indulgentia ergo sanctæ Mariæ angelorum a Christo publicatur in Ecclesia portiunculæ *ministerio angelorum*; eadem a Christo ipso publicatur in urbe Assisio *ministerio episcoporum*.

2. Scimus scripsisse summum Pontificem episcopis Assisiensi, Tudertino, Perusino, Spoletano, Fulginatensi, et aliis quibusdam, ut a Christo concessam indulgentiam in Ecclesia portiunculæ prope Assisium solemniter publicarent; et ipsi licenter annuentes illam ex Christi ordinatione civibus Assisiatensibus publicarunt. Eam enim ad decennium solum valituram publicare volebant pontifices; verum Christo sic disponente, cum hæc verba proferre vellent, *ad decennium*, dicebant semper: *in perpetuum* (Wadding. tom. 2). Nunc unus et nunc alter surgebat, ut eam ad decennium publicaret, et quilibet audiebatur miraculose hæc verba pronuncians: *in perpetuum*. Unde fateri licet, quod ipsi tunc non loquerentur, sed Christus per eorum ora: *non enim vos estis qui loquimini, sed spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis* (Matt. 10). Non loquebantur ipsi prout loqui volebant; loquebantur prout Christus eos loqui præcipiebat: volebant ipsi indulgentiam ad decennium solum valituram annunciare: et illis verba suggestit Christus, ut eam in perpetuum valituram semper publicarent. Inter varia, quæ Christus operatus est miracula, adverte, quod mutos loqui, et apostolos variis linguis loqui fecerit. Mutos loqui fecit Christus: *et surdos fecit audire, et mutos loqui* (Marc. 7, 17). Apostolos etiam variis linguis loqui fecit: *cœperunt loqui variis linguis* (Act. 2, 4). Hodie Christus novo et stupendo miraculo homines loqui facit aliter, quam ipsi velint. Volebant enim Episcopi, ad publicandam indulgentiam portiunculæ congregati, eam publicare ad tempus solum aliquod valituram, et illos Christus ad illam plenariam et perpetuam publicandam miraculose compellit. Igitur Christus hanc indulgentiam in Assisiatensi solo publicat ministerio Episcoporum: *eam etiam in cordibus fidelium publicat ministerio gratiæ suæ*.

3. Sicut homines externis vocibus, ita et Deus gratia, necnon internis illustrationibus suam sæpe manifestat voluntatem: ad aures enim loquuntur homines, et Deus ad corda. Ad hominum corda olim locutus est Deus, cum legem suam servare iis suasit: *lex mea in corde eorum* (Isa. 51): et item ad corda hominum Deus hodie loquitur, cum iis sanctæ Mariæ angelorum indulgentiam notam facit, ac eos ad illam lucrandam allicit. Non de aliquibus solummodo loquor, quibus revelatione divina constitit hujus indulgentiæ magnitudo; interrogate innumeros, qui a tempore concessionis ejus ex omnibus mundi partibus ad illam lucrandam Assisium properant: interrogate sexaginta mille peregrinos, qui hujus indulgentiæ lucranda causa singulis annis ad Ecclesiam portiunculæ convenire solent: eos rogate, ut dicant, a quo hujus indulgentiæ magnitudinem noverint, et a quo ad illam lucrandam moveantur. Respondebunt haud dubie, quod non a solis hominibus edoceantur verum a Dei gratia, ac ab illustratione quadam interna, qua ad tantam indulgentiam lucrandam se agnoscent excitatos: respondebunt certe, digitum Dei esse hic, Deumque hanc indulgentiam in cordibus eorum publicasse, et eos ad illam lucrandam quasi manu duxisse. Hoc haud dubie novit supremus Ecclesiæ moderator Innocentius XII nunc vivens et regnans: qui ad augendam fovendamque populi pietatem, apostolico diplomate dato Romæ apud sanctam Mariam Majorem, die 18 augusti 1695, concedit indulgentiam plenariam omnibus utriusque sexus fidelibus, qui Ecclesiam sanctæ Mariæ angelorum vere penitentes et confessi, ac sacra communione refecti, in quocunque anni die devote visitaverint, ibique oraverint juxta mentem Pontificis. Non hortabor vos ut Assisium, hanc indulgentiam lucraturi vos conferatis; tamen cum per extensionem, eam hodie in Ecclesiis nostris lucrari quisque possit, ægre fero, quod vel unicus fidelis eam lucrari negligat. O peccatores! quid proderit vobis tanta indulgentia, si de ea lucranda non curetis? certe non solum non proderit, imo oberit, et forte majoris erit occasio damnationis. Deus enim inde sumet occasionem ad graviora supplicia condemnandi eos, qui tanti beneficii fructum sibi applicare negli-

gunt. Ad bidendum ex aqua gratiæ omnes invitat Christus: *si quis sitit, veniat ad me, et bibat* (Joan. 7, 37). Indulgentia autem sanctæ Mariæ angelorum est fons aquæ salientis in vitam æternam; est fons gratiarum uberrius et saluberrimus, quem Christus omnibus aperit, omnesque vocat ad bibendum ex hac aqua: *omnes sitientes, venite ad aquas* (Isaia 55). Nullum Christus ab hoc beneficio excludit; ipse vult, ut omnes ex hac aqua bibant, et hanc Indulgentiam lucentur etiamsi aurum et argentum pauperibus distribuendum non habeant: *omnes sitientes venite ad aquas, et qui non habebitis argentum, properate*; quapropter qui eam non lucrantur, veluti ingrati et desides punientur; tantumque beneficium eis majoris damnationis occasio fiet. Properate ergo, properate ad hanc piscinam, quæ omnibus aperitur; properate ad visitandam aliquam Ordinis fratrum minorum Ecclesiam; properate per cordis dolorem et oris confessionem, ut hanc indulgentiam lucrari valeatis. Ab aliis indulgentiis lucrandis se excusant nonnulli, quia argentum in elemosynas et alios pios usus erogandum non habent; ad istam vero lucrandam non requiritur pecunia pauperibus distribuenda, vel aliis piis usibus insumenda: ideo *qui non habetis argentum, properate*. Alii ab indulgentiis lucrandis se excusant, quia inquirunt, jejunare, et alia opera satisfactoria facere nequeunt; ad istam lucrandam non dura requiruntur jejunia, non perëgrinationes ad loca semotissima: requiritur solummodo ut quisque actum doloris eliciat, peccata debite confiteatur, et aliquam ex Ecclesiis Ordinis minorum visitet; quo certe nil facilius. Properate ergo, et tantam lucremini indulgentiam, et ea mediante, æternam beatitudinem obtineatis. Amen.

CONCIO SECUNDA.

Pater, dimitte illis (Luc. 23, 34).

An putatis, auditores ornatissimi, quod Christum in cruce pendentem, et prædicta verba proferentem modo proponere intendam? Minime sane hæc mea mens, non mea hæc intentio: non enim Christum Redemptorem in crucis patibulo orantem, imo vero perfectum Christi imitorem Franciscum, zelo salutis animarum summo opere succensum intueor: eum orantem, lacrymantem, ac veniam pro peccatoribus enixe petentem in spicio, eumque in publico hoc consensu proponere volo magno spiritus fervore postulante, ut miseris peccatoribus gratia et venia concedatur. Carnis illecebras nequaquam petit Pater Seraphicus: non terrenas facultates, nec altiores Ecclesie dignitates ambit: non rogat, ut victui suo tribuantur superflua et delicata: non postulat, ut a corpore suo infirmitates expellantur, nec ut anima sua spiritualibus et celestibus repleatur consolationibus. Hodie petit solummodo, ut peccatoribus ignoscatur, utque venia, indulgentia, et gratia illis concedatur. Pro peccatoribus gratiam petiturus Pater Seraphicus, ad varia se sistit tribunalia: nunc enim Patris æterni in cælo regnantis, nunc Christi in Ecclesia portiunculæ apparentis, nunc summi Pontificis in Ecclesia presidentis tribunal adit: et ubique ut peccatoribus dimittatur, postulat: ubique clamat; *Pater, dimitte illis*. Audiamus et contemplerur patrem Seraphicum, gratiam et indulgentiam pro peccatoribus summo affectu petentem. *Ave*.

Tres habentur omnium hominum patres: quorum unus est pater in ordine creationis, alius est pater in ordine redemptionis, et alius est pater in ordine sanctificationis: *pater in ordine creationis* est Pater æternus, cui specialiter creationis mundi opus tribui solet: *pater in ordine redemptionis* est Christus, cujus pretioso sanguine redempti et liberati sumus: *pater*

in ordine sanctificationis est non solum Spiritus Sanctus, cujus gratia, sanctificamur, verum etiam summus Pontifex, cui potestatem solvendi peccata, et peccatores sanctificandi Christus contulit, dicens: *quodcumque solveris super terram, erit solutum et in cælis*. Ecce tres patres, ad quorum tribunalia se sistit Seraphicus Franciscus, ut peccatoribus ignosci petat. In cubiculo enim suo orans, sanctoque succensus zelo, Patrem æternum supplex rogat, ut peccatoribus dimittat; a cubiculo ad Ecclesiam portiunculæ, angelis ducentibus, se confert; ibique a Christo Domino postulat, ut peccatoribus gratiam et indulgentiam concedat; hæc tandem indulgentia a Christo obtenta, ad summum Pontificem properat, eumque supplex rogat, ut indulgentiam sibi a Christo concessam publicare curet. Contemplerur patrem Seraphicum pro peccatoribus orantem ante thronum Patris æterni, ante thronum Christi, et ante thronum summi Pontificis: *ante thronum Patris æterni*, prius quam indulgentiam obtineat: *ante thronum Christi*, cum illam obtinet: *ante thronum summi Pontificis*, postquam illam obtinuit. Videamus Franciscum 1. ante thronum Patris æterni, a quo gratiam pro peccatoribus summo zelo petit; 2. ante thronum Christi, a quo indulgentiam pro peccatoribus obtinet; 3. ante thronum summi Pontificis, a quo obtentam indulgentiam publicari impetrat. Hæc sunt tria tribunalia et tres throni, in quibus Franciscum audiemus clamantem: *Pater dimitte illis*.

I PARS.

Sanctus Franciscus a Deo gratiam pro peccatoribus summo zelo petit.

Ad Dei gloriam maxime conferunt, qui sancto succensi zelo animarum saluti vacant; ut enim ait S. Gregorius, *nullum omnipotenti Deo tale est sacrificium, quale est zelus salutis animarum* (hom. 12 in *Ezech.*). Propterea Seraphicus Franciscus, advertens, quantum gloriæ Deo conferre posset, si ani-

marum saluti sedulo invigilaret, ardentissimo salutis animarum zelo concitatus, earum saluti procurandæ totus incubuit: *fervidum habet zelum ad salutem omnium salvandorum; et non se Christi reputabat amicum, nisi animas fooveret, quas ille redemit* (S. Bonav. in vita S. Franc.). Ardentissimo hoc salutis animarum zelo successus Pater Seraphicus, tribus vicibus itineri se commisit, ut ad remotas infidelium oras properaret; sed bis divina dispositione prohibitus, tertia tandem vice postquam opprobria, verbera, vincula, et alia multa percussus est, ad Soldani Babyloniae conspectum perductus, tanto spiritus fervore evangelizavit Jesum, ut illum admiratus sit Soldanus, ac nutu divino mansuetus et in illum benignus evaserit. Ejusdem zeli ardentissimas alibi, imo et ubique flammæ efflavit pater Seraphicus; sive enim oraret, sive homines alloqueretur, sive concionaretur, sive aliud quidpiam operaretur, hæc omnia fiebant in igne zeli ejus (Sophon. 1). Jamvero zeli ejus ignis potissimum exarsit immediate antequam hodiernam obtineret indulgentiam; tunc enim privatim in cubiculo orans, ac ab aeterno Patre veniam pro peccatoribus postulans, omnia ossa ejus dicebant: *quis similis tui in diis, Domine?* et tunc etiam omnia ossa illius, omnes artus, et omnia quæ in ipso erant, dicebant et clamabant ad Dominum, ut peccatoribus ignosceret, eisque veniam largiri dignaretur: *Pater, dimitte illis*. Hominis vero zelo successi varios affectus perfecte describit sanctus Augustinus, dicens, quod talis homo *peccatores cupit corrigere: si emendare non potest, tolerat, gemit* (tract. 10 in Joan.). Vir sancto salutis animarum zelo ardens primo, ut ait Augustinus, *peccatores cupit corrigere*; ardentem enim cupit, ut peccatores omnes a viis suis pessimis avertantur, et ad Deum convertantur; et ideo illos corripit. Secundo, si eos emendare non potest, *tolerat*, et ægre patitur, quod in statu peccati perseverent. Tertio, gemit, et amaras fundit lacrymas, ut Deum adversus peccatores iratum placare valeat, utque gratiam et misericordiam, qua indigni sunt, iis obtineat. Ecce characterem hominis sancto salutis animarum zelo accensi; et ecce etiam characterem S. Francisci, qui

magno peccatores corripiendi, et ad Deum convertendi desiderio flagrans, summa cura et indefesso labore, per se et per fratres suos saluti illorum invigilabat; cum autem ad meliorem vitæ frugem eos adducere nequibat, intus angebatur, gravique cruciabatur dolore: et tandem multis precibus multisque lacrymis Deum ad veniam et gratiam iis concedendam flectere conabatur. Quod in primis fecit immediate antequam famosam et mirabilem portiunculæ indulgentiam impetraret: tunc enim ferventius pro peccatoribus oravit: tunc pro illorum salute amarius flevit: tuncque incredibili affectu clamavit ad Dominum, ut peccatoribus dimitteret, utque veniam et gratiam illis concedere dignaretur. Zelus est sacer quidam ignis, qui intus latere, et in sinu abscondi nequit: *numquid potest homo abscondere ignem in corde suo?* (Prov. 6). Quare cum Seraphici Francisci cor sancto succenderetur zelo, ignis zeli ejus sepiissime foras erupit. Jam in mediis silvis foras erumpebat ille ignis, cum ibi audiebatur clamans: *amor non amatur!* Jam hunc ignem foras mittebat, cum ferventissimis prædicationibus, quas ad populum habebat, innumeros ad religionis statum, et ad Dei cultum alliciebat. Jam zeli illius flammæ efflabat, cum vicos et plateas circumiens, miranda quam præfereret modestia, et ignitis quos profererat sermonibus, plurimos ad penitentiam excitabat. Hodie in primis foras erupit Francisci zelus; cum in cubiculo, lacrymis et orationibus multis a Deo petiit, ut peccatoribus ignosceret: *Pater, dimitte illis*. Hic enim Francisci zelus tunc ita foras erupit, ut ab ejus corde exiens, ad cœlos usque ascenderit, Deumque moverit ad ei delegandos angelos, qui eum ad Ecclesiam portiunculæ ducerent, ut ibi zelo et votis ejus satisfaceret. Qui sancto aestuant zelo, dolore conficiuntur ob peccata quæ homines in Deum perpe-trant: non possunt scire, Deum offendi, et in corde suo non sauciari. Cum enim infinitam Dei majestatem, ejusque inefabilem in homines agnoscant bonitatem, et videant Deum, cui omnis debetur honor et gloria, innumeris hominum criminibus decorari, tanto intus dolore cruciantur ut penitus deficiant. Sancto hujusmodi zelo ardebat Franciscus: noverat

ille, quam magnus, quam suavis, quantoque honore dignus sit Deus; ideo videns, Deum infinito honore dignum, a peccatoribus offendi, intus angebatur, totusque in semetipso deficiens, ac penitus dolore confectus ad Deum clamabat, ut peccatoribus ignosceret. Angelos ergo ad eum misit Pater æternus, ut illum consolarentur et confortarent; quod fecere angeli, dixeruntque illi, ut ad portiunculæ Ecclesiam se conferret, ibi a Deo, quæ petebat, obtenturus. Ecce quomodo Franciscus ante thronum Patris æterni steterit, et ab eo gratiam et misericordiam pro peccatoribus postulaverit. Videamus nunc eundem Franciscum stantem ante thronum alterius Patris, Christi scilicet: audiamus illum a Christo enixe petentem, ut indulgentiam plenariam et perpetuam peccatoribus largiri dignetur, atque ei summo spiritus fervore dicentem: *Pater, dimitte illis.*

II PARS.

Sanctus Franciscus a Christo indulgentiam pro peccatoribus obtinet.

Cum in cubiculo pro peccatoribus oraret et amaras funderet lacrymas Seraphicus Franciscus, ad eum venit consolator angelus, qui eum ex parte Dei monuit, ut ad Ecclesiam sanctæ Mariæ angelorum properaret, ubi Christus, Maria et innumeri angeli eum expectabant. « Quo nuncio, incredibili affectus lætitia, confestim surrexit, et summa cum religione delubrum ingressus, cum primum ineffabilem illam Filii Dei majestatem et gloriam aspexit, ante conspectum ejus procubuit, eumque quam maxima potuit animi submissione ac pietate adoravit. Quem Dominus benignissime appellans admonuit, ut ab eo aliquod beneficium pro salute hominum pateret. At ille adjutus patrocinio Matris, cujus opem imploraverat, simplex petiit, ut omnibus Ecclesiam illam introeuntibus concederet veniam et indulgentiam omnium peccatorum, quorum confessionem sacerdoti

fecissent: *respondit Dominus, id sibi placere* (Breviar. Fran.). Hyperbolice dixit nonnullus ex antiquis poetis, quod cum crebri et copiosi e cælo cadunt imbres, ipsum cælum descendere videatur: *totumque putas descendere cælum*. Hodie vero absque hyperbole vere dici potest, quod totum cælum ad Ecclesiam sanctæ Mariæ angelorum descendere videatur; descendit enim Christus, descendit Maria, descendunt angeli multi. Et ideo Franciscus, non secus ac S. Joannes Evangelista dicere potuit: *vidi civitatem sanctam Jerusalem novam, descendentem de cælo a Deo* (Apoc. 21, 2). Vidit enim pater Seraphicus celestem Jerusalem ad portiunculæ Ecclesiam descendisse; atque ipsam Ecclesiam quasi in paradysum transmutatam per Christi, Mariæ et angelorum presentiam. Christum in Ecclesia sanctæ Mariæ angelorum vidit Franciscus, ac ab eo humiliter petiit non ut uni dumtaxat, aut alteri peccatori parceret; verum ut plenariam concederet indulgentiam omnibus, qui præmissa peccatorum confessione, hanc Ecclesiam certo quodam die ingrederentur. Utque hoc facilius impetraret, Mariam et angelos hic stantes rogavit, ut apud Christum intercederent. Quod cum ipsi præstitissent, Francisco, quod petierat, Christus libenter indulxit. Vult Deus, ut dona quæ fratribus nostris largimur, ita maneant occulta, ut nesciat sinistra, quid faciat dextera: *nesciat sinistra tua, quid faciat dextera tua* (Matth. 5); ipse vero insignia sua dona haud occulte, imo palam et magnifica quadam liberalitate largiri solet. Videte, quomodo se gesserit, cum legem Israëlitis dedit: nonne tunc magnifica erga eos liberalitate se gessit? Magnifica quidem extitit, sive ob tonans et fulgurans colum, sive etiam multas ob cæremonias, quas tunc servari voluit. Attendite, quomodo se habuerit Christus in Nativitate sua, cum seipsum hominibus manifestavit et tradidit: nonne tunc magnifica apparuit ejus liberalitas? Equidem: *tum* a cælesti angelorum concentibus tunc in terra auditis: *tum* a regibus magis, qui illum adoraturi venerunt: *tum* a prodigiis multis, que in Nativitate ejus contigerunt. Mente revolvit Deum in die Pentecostes hominibus mittentem Spiritum Sanctum: nonne magnifica tunc

ejus enitit liberalitas? Ita sane: quia tunc magnus factus est de cœlo sonus; tunc igneæ supra apostolorum capita descendentes lingue adparuerunt, et ipsi apostoli mox ut Spiritu Sancto fuere repleti, variis linguis loqui cœperunt. Si autem in his et aliis multis casibus magna respanduit Dei liberalitas, magna specialiter visa est, cum indulgentiam portiuncule Franciscæ concessit; *magnifica* utique, quia tunc Christus de cœlo in Ecclesiam sanctæ Mariæ angelorum descendere et in ea se visibiliter manifestare complacuit: *magnifica*, quia hanc indulgentiam per seipsum, præsentem et intercedente beatâ Virgine Mariâ ac adstantibus angelis, concedere dignatus est; *magnifica* tandem, quia plenariam concessit indulgentiam omnibus, qui post legitime peractam peccatorum confessionem, in Ecclesiam sanctæ Mariæ angelorum statuto tempore ingrederentur. Dicendum propterea quod tunc cor suum Christus juxta Francisci cor vere apposerit: *aut quid apponis erga eum cor tuum?* (Job. 7, 17). Animarum enim salutem Francisci cor summopere sitiabat, et ideo hanc indulgentiam a Christo postulavit: Christus autem cor suum cordi Francisci apponens, ei liberaliter et palam, quod desiderabat, largitus est. Cum Christus in cruce penderet, lancea latus ejus apertum est, ex quo *continuo exiit sanguis et aqua* (Joan. 19, 34). Ex eo non solum fluxit aqua apta ad lavandum, verum etiam sanguis dans aquæ virtutem lavandi sordes peccatorum: *non in aqua solum, sed in aqua et sanguine* (1 Joan. 5). Dirum quidem fuit hujus lanceæ ferrum; at omnibus vero peccatoribus utilissima fuit ejusdem lanceæ operatio, cum sacrum Christi latus aperuerit, ex quo fluxit sanguis ille pretiosissimus ad ablucenda et purganda omnium hominum peccata aptissimus. Quid autem simile hodie operari videtur Seraphici Francisci oratio: hæc etiam ad intima cordis Christi penetrat, ex quo plenariam indulgentiam, magnamque gratiarum copiam ad ablucendas peccatorum sordes elicit. Omnibus apertum patet, ac Evangelico testimonio probatum, voluisse Christum, ut manum suam Thomas intra latus ejus mitteret: *affer manum tuam et mitte in latus meum* (Joan. 20, 7). Cur Thomæ non credentis et contradi-

centis infidelem manum intra latus suum mitti voluit Christus? Hoc quidem voluit, ut per talem contactum increduli hujus apostoli sanaretur infidelitas; et hoc etiam voluit, ut digitis sancti Thomæ aperta Christi vulnera fidem resurrectionis ejus undique effunderetur: *ut effundat toto orbe mea vulnera fidem* (Petr. Chrysol.). O admirabilem digitorum sancti Thomæ operationem! o mirabilem etiam sancti Francisci orationem, quæ quid simile in Christi corde operatur! Ejus enim oratio cor Christi Salvatoris pie tangit et tundit, ac Christum allicit ad fundendos gratiarum cœlestium thesauros, seu ad largiendam plenariam perpetuam indulgentiam omnibus rite confessis, qui Ecclesiam sanctæ Mariæ angelorum certo quodam die ingrederentur. O miram Christi dignationem! o potentissimam etiam Francisci orationem! Ita segniter et imperfecte orant multi, ut oratio eorum meritoria et efficax non sit, imo in peccatum convertatur: *fiat oratio eorum in peccatum* (Psal. 108). Francisci vero oratio ita pura, fervens et perfecta extitit, ut quovis defæcata peccato plenariam indulgentiam ad delenda hominum peccata impetraverit. Miramini hanc Seraphici Francisci orationem: ac ab eo discite ferventer orare, ab eo discite ita orare, ut oratio in peccatum non convertatur, verum ad delenda saltem peccata vestra inserviat. Sanctus Franciscus, non secus ac regius propheta, in gemitu cordis sui orabat: *rugiebam a gemitu cordis mei* (Ps. 37). Oravit in gemitu cordis sui pater Seraphicus: oravit et indulgentiam ad delenda hominum peccata obtinuit. Orate similiter in gemitu cordis vestri; orate gementes et flentes, orate dolentes et contriti corde, ut vestrorum indulgentiam et veniam peccatorum obtinere valeatis. Postquam Franciscum vidimus ante thronum Christi, a quo indulgentiam assecutus est; contemplerur eum ante thronum summi Pontificis, a quo indulgentiam, quam a Christo obtinuerat, confirmari et publicari impetravit. Ille est tertius Pater a quo sanctus Franciscus petiit, ut peccatoribus ignosceretur: *Pater, dimitte illis*.

III PARS.

Sanctus Franciscus obtentam a Christo indulgentiam, a summo Pontifice confirmari et publicari impetrat.

Leprosos quos mundabat et sanabat, ad sacerdotes mittere solebat Christus: iis enim dicebat, ut coram sacerdotibus se sisterent: *ostendite vos sacerdotibus* (Luc. 17). Imo et quandoque illos quos mundaverat, non ad sacerdotes inferiores, ad ipsum principem sacerdotum mittebat: *vade et ostende te principi sacerdotum* (Matt. 1, 44). Leprosus quidem non erat sanctus Franciscus; ipse pro omnibus hominibus fetida peccati lepra infectis a Christo Salvatore medicamina ad eorum lepram curandam idonea, seu indulgentiam plenariam postulavit. Quam quidem ei concessit Salvator; tamen voluit ut sacerdotum principi, seu summo Pontifici se ostenderet, ac ab eo praefatam indulgentiam confirmari et publicari postularet. Quare ad summi pontificis thronum se contulit sanctus Franciscus; ad Honorium tertium, tunc totius Ecclesiae moderatorem, protinus properavit, eique Perusiae tunc degenti rem totam humiliter et sincere exposuit; rogans, ut quod placebat Christo, cuius ipse in terris personam et vices gerebat, id ipsi non displiceret. Humilem audivit oratorem Pontifex; atvero sicut Elisaeo dixit Elias, quod rem difficilem postulasset: *rem difficilem postulasti* (4 Reg. 2); ita et Honorius Francisco rem, quem petebat, difficilem et magnam esse respondit: *tum* quia indulgentiam petebat omnino liberam, hoc est sine oblationibus: *tum* quia eam absolutam et perpetuam esse volebat. Cardinales etiam qui adstabant, Francisci peritioni adversabantur, dicentes, quod si haec indulgentia concederetur, indulgentiae terrae sanctae, neonon sanctorum apostolorum Petri et Pauli non magni haberentur et a fidelibus negligerentur. Attamen intelligens Pontifex, quae circa hoc esset Dei voluntas, *indulgentiam plenariam et perpetuam* beato Francisco concessit;

eamque ut talem publicari et promulgari jussit. Magnum Jubilaeum, magnamque indulgentiam Christus cruci affixus hominibus concessit. Magna fuit haec indulgentia, ad omnes homines, ad omnia peccata et ad omnia tempora se extendens: *ad omnes quidem homines*, cum pro omnium salute moreretur; *ad omnia crimina*, cum sanguis ejus ad omnium scelereum, quantumvis gravium, abluitionem daretur: *ad omnia tempora*, cum mortis et passionem ejus virtus usque ad mundi finem esset hominibus profutura. Magnae autem huic indulgentiae aliam quodammodo similem a summo Pontifice petiit Franciscus: ab eo enim ex parte Christi indulgentiam petiit, quam lucrari possent omnes penitus homines, qui certa et indicta quadam die Ecclesiam sanctae Mariae angelorum devote ingrederentur; poenamque peccatis eorum quantumvis gravibus debitam remitti postulavit: nec hanc gratiam pro aliquo solum tempore, ast in perpetuum petiit: ac insuper petiit Pater Seraphicus, ut haec indulgentia foret omnino libera, ita ut eam lucrarentur fideles absque ulla eleemosynarum oblatione. Voluntati autem divinae, piisque Francisci votis annuens Pontifex, indulgentiam concessit plenariam, liberam et perpetuam: scripsitque episcopis Assiatensi, Perusino, Spoletano et aliis nonnullis, ut die prima Augusti omnes ad portiunculam convenirent Ecclesiam, quam ritu consecrationis dedicarent, et solemniter indulgentiam hanc plenariam et perpetuam publicarent lucrandam quolibet anno, a vespere primae diei mensis Augusti usque ad vespere secundae diei ab his qui contriti et confessi, sacram hanc aedem visitando intrarent. O mirabilem et pereximiam indulgentiam! Quae successu temporis ab aliis Pontificibus, caeteris Seraphici Ordinis Ecclesiis communicata est. Nam Sixtus quartus eam omnibus domibus fratrum, tam primi, quam tertii Ordinis communicavit: quam concessionem Leo decimus, alique nonnulli summi Pontifices confirmarunt, et novissime Gregorius XV, propria Bulla, hanc indulgentiam perpetuam concessit omnibus Christianifidelibus, qui praevius debita confessione et sacra communionem, ecclesias quascunque fratrum minorum per univesum orbem praefata die visitaverint. Ecce quid a tribus Patribus

enixe postulaverit Seraphicus Franciscus: ecce quid ante Patris æterni, Christi et summi Pontificis thronum petierit et obtinuerit: ecce fructum zeli, orationum et sollicitudinis ejus: ecce portentosam indulgentiam, quam impetrare meruit; qua nulla divinius, cum a Christo Domino immediate prodeat; qua nulla efficacior, cum omnes penas peccatis debitas tollere valeat; qua nulla diuturnior, cum usque ad mundi finem sit valitura. Jamvero heu! quam pauci tanti beneficii participes fieri exoptant! Quam pauci de hac in nostris ecclesiis indulgentia lucranda sollicite curant! Multi quidem justificari, sanctificari et salvari facile possent, si huic indulgentiæ lucrandæ sedulo incumbenter; heu! tamen, ut verbis utar Chrysostomi: *nosmetipsi causa nostræ perditionis sumus, quia non instanter ad Deum accedimus, non interpellamus assidue, non rogamus quemadmodum pro tanta dignum est causa rogare* (hom. 24 in Matt.). Addamus et quod causa nostræ perditionis sumus, qui oblatas indulgentias lucrari renuimus et præcipue indulgentiam sanctæ Mariæ angelorum, quam quo facilius homines lucrari queunt, eo segnius ad illam lucrandam se accingunt. Heu! si scirent et serio perpendere peccatores, quanta inferni et purgatorii sint supplicia, totis sane conatibus hanc indulgentiam quisque lucrari contenderet, ut ea declinare valeret. Si unus aliquis ex damnatis, vel ex his qui in purgatorio igne cremantur, Deo permittente, in hunc mundum veniret, palamque predicaret, quam gravia et terribilia sint alterius mundi tormenta, certe quotquot illum audirent, terrore quaterentur, nec quisquam foret qui ad hæc supplicia vitanda, indulgentiam quam prædicamus summo studio lucrari non sateret. Rogo autem vos, fratres, ut hoc nunc faciatis, quod ageritis, si concionatorem hunc ex alio mundo venientem audiretis; a peccatis omnibus declinate; expurgate vetus fermentum per sinceram peccatorum vestrorum confessionem et oblatam indulgentiam ad tollendas peccatorum reliquias lucrari contedite, ut adveniente morte, nil in vobis purgandum supersit, nilque vos impediatur, vel retardet ab assequenda æterna beatitudine, quam unicuique vestrum opto in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

DE SANCTO DOMINICO

CONCIO UNICA.

Positus sum ego prædicator (1 Timoth. 2).

Prædicatoris munus excelsum est, et qui illud digne obeunt, merito dici debent sal terræ, mundi lumina, nuntii veritatis æternæ, animarum salvatores, satores æternitatis et quasi matres fecundæ, quæ sanctitatis et lucis filios Christo pariunt: *Filioli mei, quos iterum parturio* (Gal. 4). Verum est nonnullos concionatores sua imperitia, adulteratis suis concionibus, suaque vita minus recte ordinata, muneri, quo honorantur, injuriam facere, dignitatemque prædicatoris, qua insigniuntur, in seipsis vilem, abjectam et contemptibilem efficere. Verum sanctus Dominicus prædicatoris dignitati, ad quam a Deo vocatus est, novam adjecit gloriam, splendorem novum contulit, eamque virtutibus et meritis suis illustriorem fecit, cum fuerit exemplar, prototypus et patriarcha prædicatorum: *positus sum ego prædicator*. Scio, de Dominico dici posse, quod fuerit patriarcha cum Abrahamo, propheta cum Isaia, solitudinis cultor cum Benedicto, evangelicæ paupertatis sectator cum Seraphico Francisco et eminentiorum virtutum exemplar cum nonnullis aliis viris sanctissimis. Quia tamen hic in universo orbe ecclesiastico, ut insignis prædicator, necnon ut prædicatorum antesignanus et pater inspicitur, eum hodie solummodo ut prædicatorem perfectissimum proponam. Ave.

Scientia, zelo et vita exemplari florere debet prædicator evangelicus. In eo requiritur scientia, ut *potens sit exhortari in doctrina sana et eos, qui contradicunt arguere* (ad Tit. 1). In eo desideratur zelus, quo accensus, peccatores generose arguat, obsecret et increpet: *argue, obsecra, increpa* (2 Tim. 4). In eo tandem rutilare debet vita exemplaris: in